

KO SKOZI IZPOVED OBRAVNAVA DOBI GLOBLJI POMEN

*Univerzitetni rehabilitacijski inštitut RS Soča,
Center za poklicno rehabilitacijo, enota Murska Sobota
Mateja Sok, dipl. delovna terapevtka*

V okviru Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta RS Soča, deluje Center za poklicno rehabilitacijo enota Murska Sobota, kjer med drugim obravnavamo tudi osebe po pridobljeni in nezgodni možganski poškodbi (možganska kap, možganska krvavitev, tumorji, poškodbe glave). Gre za obravnave, ki jim pravimo t. i. podaljšana zdravstvena rehabilitacija, v kateri osebe s pridobljeno ali nezgodno možgansko poškodbo pripravljamo na čim bolj varno vrnitev na delovno mesto oz. skozi daljši čas ugotavljamo, ali bo vrnitev na delovno mesto glede na posameznikove zmožnosti sploh še mogoča.

Rehabilitacijska obravnava poteka celostno, vključen je celoten strokovni tim (zdravnik medicine dela, klinični psiholog, socialni delavec, delovni terapevt, rehabilitacijski tehnolog). Obravnavana oseba trenira in pridobiva spretnosti tako za vsakodnevno življenje, kot tudi za delovno vključevanje. V okviru rehabilitacije skušamo torej vplivati širše, praktično na vsa področja človekovega delovanja - vsakodnevne aktivnosti (skrb za samega sebe, gospodinjske aktivnosti, socializacija,...), kognitivne funkcije (koncentracija, pozornost, spomin, načrtovanje,...), motorične spretnosti (fina motorika, koordinacija, mišična moč, gibljivost, ...), telesno kondicijo (gibalne aktivnosti). Hkrati skozi omenjeno ter preko raznih simuliranih delovnih aktivnosti, katere izbiramo v skladu z izobrazbo in delovnim mestom posameznika, delujemo na področje delovnega funkcioniranja - v smislu obremenljivosti, vzdržljivosti, učinkovitosti in delovnega vedenja. Ob vsem je bistvenega pomena vsekakor psihosocialni suport (podpora).

Kot delovna terapevtka velikokrat razmišljam o tem, kako se posamezniki tekom naše obravnave počutijo, kaj doživljajo, kako sprejemajo naše naloge, zadolžitve, treninge,... Vsi, ki delamo z ranljivo populacijo, vse prepogosto pozabljamo, da pred nami stojijo osebe, ki imajo mnoge pomembne življenjske vloge, tako v ožji kot tudi v širši družbeni skupnosti. Navsezadnje so to mame, očetje, sodelavci, prijatelji, umetniki,... in ne le bolniki oz. obravnavani. To niso le osebe po možganski kapi, krvavitvi ali poškodbi glave; to so ljudje s prehojeno življenjsko potjo, vsak prav s svojo, s svojimi vrednotami, cilji, interesi, sposobnostmi in seveda s pričakovanji za prihodnost. Moje razmišljanje me je spodbudilo k temu, da smo v našem Centru dve zgodbi zapisali in vam jih ponujamo v branje.

»Sčasoma zbledi nikjer zapisano. Kakor ljudje iz spomina, poljubi iz ustnic, besede iz ust. Ostane le zemlja za grobove, geni v pesku in prazna zibelka. Nekoč davno, izgubljeno v večnosti, pod soncem, ki nam je risalo sence, drevjem, ki nam je bralo misli in zvezdami, ki so poznale našo usodo, zbledi sčasoma tudi zapisano. Le prah je še zmeraj isti.«

Ti verzi so nastali izpod rok svobodnega pesnika, ki je v nadaljevanju izpovedal svojo zgodbo...

Ko je namesto Božička na moja vrata potrkala Matilda...

Zdaj z vso gotovostjo lahko povem, da sta bila moj strah in negotovost pred prihodom v URI – Soča v Murski Soboti popolnoma odveč, oziroma povedano z drugimi besedami »strah ima prevelike oči«. Miselni vzorec, ki si ga ustvari skoraj vsak človek, ki je napoten v takšne vrste institucijo, se nagiba bolj v negativizem, kakor v dejstvo, da je njihov namen človeku pomagati, ter ga vrniti v aktivno življenje.

Popolnoma zgrešeno! Vsak dan s prihodom v URI – Soča sem to čedalje bolj spoznaval. Prvič, da nisem sam, ki ga je doletela takšna bolezen; beri možganska kap in drugič, da je potrebno takšno novo življenje sprejeti in se truditi pri svojih najboljših močeh, četudi je naloga težka ali se ti zdi, da te nekdo z njo ponižuje ali se na prvi pogled zdi kakor brez veze.

In kaj sem se naučil v tem skoraj dve leti dolgem obdobju odkar je namesto Božička na moja vrata potrkala Matilda? Od 24. 12. 2015 pa do čudovitega majskega jutra BITI HVALEŽEN ZA VSAK DAN, za vsak oblak, zvezdo, dogodek. Novo čuječnost, ki se je prebudila v meni in to, da sem se sprejel takšnega kot sem. S pomočjo terapeutk, pa sem dobil vedenje, da lahko naredim skoraj vse, čeprav so se mi zdele zelo ali preveč pokroviteljske, kar se jim šteje samo v dobro. Moja terapija na inštitutu se je tako bližala h koncu, pot, ki sem jo s pomočjo osebja URI - Soča prehodil, mi je vliva upanje in dala novih moči pri vrnitvi v službo. Počutim se in sem bolj zdrav, ter psihično stabilen, navkljub svojim telesnim limitom, kar je naravnost bizarno, ampak tako to je.

Rehabilitacija v URI - Soča mi pomeni še eno izkušnjo več, z vedenjem, da človek ni nikoli zares sam in da so stvari, ki se zdijo nerešljive, z malo volje in zaupanja vase ter v druge, rešljive. Kljub moji bolezni sem začel namreč ponovno delati na svojem delovnem mestu, sicer nekoliko prilagojeno in z nekaterimi omejitvami. Prav tako ponovno pišem pesmi, mogoče nekoliko drugačne, bolj čuječne, vendar jih pišem. Z vami delim naslednjo nedavno napisano...

KJER VČERAJ DANES ČAKA

*Grem sedet na klop,
kjer klošarji sedijo,
skoraj je pomlad
in ptice žvrgolijo.*

*Le še črni vran
za zimo sneno kraka,
grem sedet na klop,
kjer včeraj danes čaka.*

Karel Turner, maj 2017

Naslednja izpoved je prikaz sodelovanja in povezanosti v smislu prehoda iz medicinske v poklicno rehabilitacijo...

Moja rehabilitacija po možganski kapi

Po utrpeli možganski kapi, se je moje zdravstveno stanje čez nekaj mesecev postopoma izboljšalo, vendar ne dovolj. Imela sem še slabo ravnotežje in motoriko, prav tako spomin in koncentracijo, bila pa so tudi precejšnja duševna nihanja. Zaradi teh mojih težav, me je moj osebni zdravnik napotil na pregled v Univerzitetni rehabilitacijski center - Soča v Ljubljano. Ta pregled je v resnici pokazal, da potrebujem še nekaj tednov rehabilitacije.

Tako sem polna strahu, pa tudi pričakovanj, nastopila moje nadaljnje zdravljenje oz. rehabilitacijo. Namestili so me v ambulantni oddelek, kjer sem prebivala skupaj v sobi z mladenko zelo pozitivnega značaja. Hvaležna sem ji za pozitivno energijo in nesebično pomoč v vsem. Ona je prebivala v Soči že tretjič in ji je seveda bilo vse lažje. Moji dnevi so minevali delovno. To pomeni, da sem imela dopoldan delovne in fizikalne terapije, vmes pa nekaj počitka. Popoldan pa smo imeli po želji razne proste dejavnosti, kot so ročna dela, telovadbo, peko peciva in drugo. Pri terapijah sem se zelo trudila, prav tako sem rada obiskovala proste dejavnosti. Tudi na počitek nisem pozabila, na kar me je velikokrat opozorilo moje telo, ki se je hitro utrudilo. Počasi sem postajala tam domača in sem se po vikendih, preživetih doma, rada vračala nazaj. Stkala sem lepa prijateljstva, saj so ti rehabilitanti imeli podobne težave kot jaz. Priljubili so se mi tudi terapevti, psihologi, zdravniki in pač zaposleni, ker so enostavno vsi imeli veliko srce in veliko, veliko potrpljenja z nami. Ker sem v rehabilitaciji uživala, sta moja dva meseca tam kar hitro minila. Domov sem se vrnila bolj pozitivna, pa tudi moje motorične sposobnosti so se opazno izboljšale. Ne morem povedati, kako sem hvaležna za to zelo pozitivno in življenjsko zame zelo pomembno izkušnjo. V Ljubljano se vrnem na pregled v začetku oktobra in se že vnaprej veselim.

Trenutno obiskujem Center za poklicno rehabilitacijo v enoti Murska Sobota. Tukaj me strokovni kader usposablja za varno vračanje na delovno mesto. Večino časa se rehabilitiram v pisarni, kjer opravljam razna pisarniška dela. Rešujem naloge, ki so povezane s koncentracijo in razmišljanjem, prav tako pa tudi z natančnostjo in spretnostjo. Četrtno delovnega časa ustvarjam v tehnologiji, kjer pri izdelavi izdelkov pride do izraza motorika, oblika, estetika in končni izgled tega izdelka. To moje trenutno delo je zelo prijetno in ga rada opravljam. Enkrat tedensko obiskujem psihologinjo, ki mi pomaga pri mojih čustvenih nihanjih in mi preko nalog ter raznih vaj pomaga pri vključitvi v širše družbeno okolje. V enoti je tudi zdravnica, ki spremlja naš napredek in je tu, ko imamo zdravstvene težave. Ves strokovni tim je izredno pozitivno naravnani in prijazni, ter vedno pripravljeni pomagati.

Ko bom rehabilitacijo zaključila, upam, da uspešno, se bom usposobljena za nove naloge vrnila v podjetje in sprejela meni primerno delo.

Lidija Jakopec, september 2017

Prebrane besede so nam lahko spodbuda – bodisi tistim, ki so v vlogi osebe, vključene v proces zdravljenja ali rehabilitacije, bodisi tistim v vlogi terapevta, strokovnega delavca, mentorja,...

Nekdo je zapisal: »*Vsak človek je, ne glede na zdravstveno stanje individuuum, ki čuti, ki spremlja, ki doživlja...*« Zato pogledjmo globlje, pogledjmo skozi izpoved!